11/02/2020

“Οι Άγιοι της Εκκλησίας μας ποτέ δεν σταματούν να μας διδάσκουν”

/ Συνεντεύξεις

“Οι Άγιοι της Εκκλησίας μας ποτέ δεν σταματούν να μας διδάσκουν” τονίζει, σε συνέντευξή της στο Πρακτορείο ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ, η Επίκουρη Καθηγήτρια της Ιστορίας των Δογμάτων, της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Μαρίνα Κολοβοπούλου, σκιαγραφόντας την προσωπικότητα του Ιερού Φωτίου.

Του Νικόλαου Ζαΐμη

Η κ. Κολοβοπούλου, μας μίλησε με αφορμή τον εφετινό εορτασμό του Ιερού Φωτίου, προστάτη της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, που τιμήθηκε με την καθιερωμένη Θεία Λειτουργία στο Καθολικό της Ιεράς Μονής Πεντέλης. Η εορτή αυτή έχει καθιερωθεί, εδώ και περίπου 50 χρόνια, να εορτάζεται από κοινού με τις Θεολογικές Σχολές Αθηνών και Θεσσαλονίκης.

κ. Κολοβοπούλου, πως θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε, με λίγα λόγια, την προσωπικότητα του Μεγάλου Φωτίου;

Στον Μέγα Φώτιο, συναντάται ο σπάνιος συνδυασμός τριών δομικών στοιχείων: της αξιοπρέπειας του κλασικού ήθους των πολιτικών ανδρών, της φιλομάθειας και ευρυμάθειας ενός λογίου και πραγματικά πανεπιστήμονα καθηγητή και του

διαυγούς εκκλησιαστικού φρονήματος που αρμόζει σε επίσκοπο της Εκκλησίας. Και τα τρία αυτά στοιχεία αποτυπώνονται μεταμορφωμένα από τη σταθερότητα της ορθοδόξου πίστεως και καρποφορούν κατά τη διάρκεια της πατριαρχικής του δράσεως.

Θεωρείτε, ότι αυτα τα χαρακτηριστικά οδήγησαν τη Ρώμη στο να αντιδράσει στις θέσεις που διατύπωσε ο Μέγας Φώτιος;

Η αντίδραση, την οποία γνώρισε κατά τη διάρκεια της πατριαρχείας του στο θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως από την Εκκλησία της Ρώμης, οφείλεται αφ᾽ ενός μεν διότι απέκρουσε τον εκκλησιαστικό της επεκτατισμό κατά την εποχή του με την επανάκτηση της Εκκλησίας της Βουλγαρίας στον οικουμενικό θρόνο, αφ᾽ ετέρου δε διότι έλεγξε με σθένος, με παρρησία και καθαρότητα θεολογικού λόγου τις λατινικές καινοτομίες και κυρίως την λατινική θέση περί του filioque.

Σε αυτά μπορεί να συμπεριληφθεί και η επίδρασή του στους Σλάβους;

Ασφαλώς. Εάν σε αυτά προστεθεί και η δυναμική ιεραποστολική του πρωτοβουλία, η οποία ανακλάται στο έργο των ιεραποστόλων Μεθοδίου και Κυρίλλου στους Σλάβους, γίνεται σαφές ότι οι Λατίνοι διέγνωσαν στον Μέγα Φώτιο έναν ανυπέρβλητο κυματοθραύστη που εμπόδιζε την πραγματοποίηση των σχεδίων τους.

Η τιμή που του αποδίδεται από την Εκκλησία της Ελλάδος και τις Θεολογικές Σχολές, τι στόχο έχει;

Στόχος κάθε εορτασμού δεν είναι απλώς και μόνο η ανάμνηση γεγονότων ή προσώπων. Πολύ περισσότερο, κατά την εορτή των αγίων, είναι κανόνας ότι η μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη τιμή προς αυτούς είναι η μίμηση της κατά Χριστόν ζωής τους, του έργου και της προσφοράς τους.

Πως μας διδάσκει σήμερα ο Μέγας Φώτιος;

Οι Άγιοι της Εκκλησίας μας ποτέ δεν σταματούν να μας διδάσκουν. Πόσο μάλλον ο Μέγας Φώτιος. Διδάσκει ο καθηγητής, με τη βαθύτατη επιστημονική του κατάρτιση και την ουσιαστική καλλιέργεια της παιδείας. Διδάσκει ο πολιτικός άνδρας, με την οξυδέρκεια την αντικειμενικότητα της κρίσεως και την καθαρότητα του νού του. Διδάσκει ο ευγενής, με την ασκητικότητα του ήθους του, και τέλος, και πάνω από όλα τα υπόλοιπα, διδάσκει ο επίσκοπος με το αδούλωτο φρόνημα της ακρίβειας στην πίστη, με τον έλεγχο των παρεκτροπών και της αθετήσεως των «παραδοθέντων», με τη σταθερότητα στην καθαρότητα της πίστεως, αφού κατά τον ίδιο «πάσα καινοτομία και αίρεσις απελαύνεται, το δε της Ορθοδοξίας ακήρατον και αρχαιοπαράδοτον φρόνημα ταίς ευσεβούντων ψυχαίς

εις αδίστακτον σεβασμιότητα καθιδρύνεται». Διδάσκει με την ανύστακτη φροντίδα υπέρ της προστασίας του εκκλησιαστικού σώματος από εξωτερικές και εσωτερικές απειλές. Διδάσκει με την αφοσίωσή του στην μετάδοση του Ευαγγελικού Λόγου και τέλος διδάσκει με την υπομονή στην εξορία του κατά την οποία άφησε και την τελευταία του πνοή σε αυτόν τον κόσμο, ώστε να παρουσιαστεί ενώπιον του μόνου Κυρίου και Δεσπότου Χριστού.

Συνεπώς, έχουμε να κάνουμε με μια διαχρονική διδασκαλία; Με ένα διαχρονικό κάλεσμα μίμησης του φρονήματός του;

Ποτέ δεν έχει παύσει να μας διδάσκει όλους ο Μέγας Φώτιος, κληρικούς και λαϊκούς. Το ζητούμενο είναι το κατά πόσο είμαστε διατεθειμένοι, όχι απλά να συμμετέχουμε στις φωταγωγημένες τελετές προς τιμή του, αλλά αρνούμενοι το κοσμικό φρόνημα και τον υλικό τρόπο ζωής μας, να ακολουθήσουμε αυτή τη διδασκαλία του με όποιο κατ᾽ άνθρωπον κόστος. Και αυτό διότι μόνο τότε πραγματικά θα τιμούμε όπως πρέπει τη μνήμη και τη διδασκαλία του που στο τέλος είναι η διδασκαλία αυτού του ίδιου του Κυρίου της Δόξης.